

SPECIFICUL MECANISMULUI EUROPEAN DE STABILIZARE FINANCIARĂ

TATIANA TOFAN, doctor în economie, IEFS

Recenzent: GALINA SAVELIEVA, doctor, IEFS

The international financial crisis has affected the stock markets and economies particularly the U.S., European and South-East Asia. The European financial stabilization mechanism of assist the Member States where: a Member State to is the seriously affected or threatened by financial disturbances; this risk the financial disturbance in are caused by events outside the control of the Member State concerned.

Cuvinte cheie: mecanism european, criză financiară, stabilizare financiară.

Introducere. Criza financiară internațională a afectat în special bursele și economiile americane, europene și din Asia de Sud-Est. Acest fenomen este pe deplin explicabil: multe căderi ale burselor, care adesea au la bază factori emoționali, sunt urmate de faze în care investitorii încep să analizeze rațional evenimentele petrecute, precum și viitoarele efecte ale acestora. În această fază, investitorii înțeleg că, spre deosebire de alte piețe emergente, Europa de Est nu este foarte dependentă de economia americană. Adăugând acestui factor o bună diversificare a portofoliului și mizând pe investiții pe termen lung, viitorul fondurilor axate pe țările Europei de Est ar putea fi mai optimist.

Conținutul de bază. În această ordine de idei, Uniunea Europeană a adoptat Regulamentul nr. 407 din 11 mai 2010 de instituire a unui mecanism european de stabilizare financiară.

Acest regulament instituie un mecanism european de stabilizare financiară. Mecanismul oferă asistență financiară statelor membre care întâmpină dificultăți financiare.

Criza financiară care a lovit economia mondială la sfârșitul anului 2008 a avut mai multe consecințe nefaste asupra economiilor statelor membre:

- încetinirea creșterii economice;
- creșterea deficitelor bugetare și îndatorarea statelor membre;
- destabilizarea piețelor financiare.

Iar dificultățile financiare pe care le întâmpină un stat membru pot reprezenta o amenințare gravă la adresa stabilității financiare a Uniunii Europene (UE) în ansamblul său. Este, prin urmare, necesar să se instituie un mecanism european de sprijin financiar, capabil să ajute statele membre aflate în dificultate și să mențină astfel stabilitatea financiară a UE.

Mecanismul european de stabilizare financiară acordă asistență statelor membre în cazul în care:

- un stat membru este afectat sau serios amenințat de perturbări financiare;
- aceste perturbări sau riscuri de perturbări financiare sunt cauzate de evenimente situate în afara controlului statului membru în cauză.

Mecanismul european de stabilizare financiară poate lua forma unui împrumut sau a unei linii de credit acordate statelor membre. Reamintim că linia de credit este o autorizare acordată unui stat membru să tragă fonduri în limita unui plafon stabilit și într-o perioadă dată.

Înainte de a putea beneficia de mecanismul european de stabilizare financiară, un stat membru trebuie să facă o cerere care să conțină:

- o evaluare a nevoilor sale financiare;
- un program de ajustare economică și financiară care să descrie diferitele măsuri vizând restabilirea stabilității financiare.

Consiliul decide apoi dacă acordă sau nu asistența financiară statului membru în cauză. Consiliul hotărăște cu majoritate calificată, la propunerea Comisiei. În cazul în care Consiliul hotărăște să acorde asistența financiară statului membru, decizia va cuprinde următoarele momente:

- modalitățile de acordare a asistenței financiare, cum ar fi suma, numărul de tranșe, perioada de disponibilitate a acesteia etc.;
- condițiile generale privind politica economică: aceste condiții sunt stabilite de Comisie. Condițiile privind politica economică sunt atașate asistenței financiare din partea UE în vederea restabilirii unei situații economice stabile în statul membru în cauză și a refacerii capacității sale de a se finanța pe piețele financiare;
- programul de ajustare economică și financiară a statului membru în cauză.

În plus, condițiile generale privind politica economică fac obiectul unui Memorandum de înțelegere între statul membru și Comisie. Comisia trebuie, prin urmare, să reexamineze, în mod regulat și în colaborare cu Banca Centrală Europeană, respectarea acestor condiții. Modificarea condițiilor generale privind politica economică poate eventual să ducă la o ajustare a programului de redresare economică și financiară a statului membru în cauză.

Punerea la dispoziție a împrumuturilor sau deschiderea liniilor de credit acordate statelor membre sunt gestionate de către Comisie. Aceasta verifică la intervale regulate dacă politica economică a statului membru beneficiar corespunde programului său de ajustare.

Comisia este autorizată să împrumute pe piețele de capital sau de la instituțiile financiare pentru a finanța creditele acordate statelor membre.

În plus, Curtea de Conturi are dreptul de a desfășura controale și audituri financiare pentru a verifica legalitatea asistenței financiare acordate de UE.

Mecanismul european de stabilizare financiară este compatibil cu mecanismul de asistență financiară pe termen mediu pentru balanțele de plăți. Această asistență financiară se adresează statelor membre care nu au adoptat moneda euro și care întâmpină dificultăți legate de balanța de plăți.

Mecanismul european de stabilizare financiară nu exclude nici recursul la o finanțare externă, din afara UE, în principal din partea Fondului Monetar Internațional. În acest caz, Comisia trebuie să examineze compatibilitatea mecanismului european de stabilizare financiară cu finanțarea externă.

Conform mecanismului european de stabilizare financiară, Regulamentul nr. 407 din 11 mai 2010, se instituie asistență financiară pentru statele membre ale Uniunii Europene care nu au adoptat moneda euro. Aceste state pot beneficia de asistență financiară în cazul în care se confruntă cu dificultăți privind balanța de plăți curente sau mișcările de capital. Împrumutul este limitat la 12 miliarde EUR.

Anterior la 18 februarie 2002 Consiliul Europei adoptă Regulamentul nr. 332, prin care se înființează un mecanism de asistență financiară pe termen mediu pentru balanțele de plăți ale statelor membre.

Mecanismul de asistență financiară pe termen mediu permite acordarea de împrumuturi statelor membre care se confruntă cu dificultăți privind balanța de plăți curente sau mișcările de capital. Pot beneficia de acest mecanism european numai statele membre care nu au adoptat moneda euro.

Acest regulament definește procedura de solicitare și modalitățile de acordare a împrumuturilor statelor membre care beneficiază de acest mecanism.

Mecanismul poate fi pus în aplicare de către Consiliu fie la inițiativa Comisiei Europene, de comun acord cu statul membru în cauză, fie la inițiativa unui stat membru care se confruntă cu dificultăți.

Pentru a obține asistență financiară pe termen mediu, statul membru evaluează aceste nevoi împreună cu Comisia și îi prezintă acesteia și Comitetului economic și financiar un proiect de program rectificativ. După examinarea situației din statul membru care solicită asistența financiară, Consiliul decide:

- dacă acordă un împrumut sau recurge la un mecanism de finanțare corespunzător, suma și durata medie a acestuia;
- condițiile de politică economică aferente asistenței financiare pe termen mediu în vederea restabilirii balanței de plăți sau a asigurării unei balanțe viabile;
- tehnicile de rambursare a împrumutului sau a finanțării, a cărui eliberare sau tragere se realizează, de regulă, în tranșe succesive.

Comisia și statul membru în cauză încheie după aceea un memorandum de înțelegere care specifică în detaliu condițiile stabilite de Consiliu. Acest memorandum este apoi comunicat Parlamentului European și Consiliului.

Comisia verifică, la intervale regulate și în colaborare cu Comitetul economic și financiar, dacă politica economică a statului membru beneficiar este în conformitate cu angajamentele asumate în programul rectificativ sau cu celelalte condiții. Statul membru pune la dispoziția Comisiei toate informațiile necesare și cooperează pe deplin cu aceasta. Eliberarea în continuare a tranșelor se efectuează în funcție de rezultatele acestei verificări.

Operațiunile de împrumut sau de creditare corespunzătoare se realizează în euro. În aceste operațiuni se aplică aceeași dată a intrării în vigoare, iar UE nu trebuie implicată în transformarea scadențelor, în riscuri privind cursul de schimb sau rata dobânzii sau în alte riscuri comerciale.

La cererea statului membru beneficiar, împrumuturile pot include posibilitatea de rambursare anticipată.

La cererea statului membru debitor și atunci când situația permite îmbunătățirea ratei dobânzii aferente împrumutului, Comisia poate refinanța total sau parțial împrumuturile inițiale sau poate restructura condițiile de finanțare corespunzătoare. Aceste operațiuni nu trebuie să aibă ca efect prelungirea duratei medii a împrumutului sau creșterea sumei de capital restant. Costurile asumate pentru încheierea și efectuarea acestor operațiuni se suportă de statul membru beneficiar. Comitetul economic și financiar este informat cu privire la aceste operațiuni.

În plus, suma totală a împrumuturilor care pot fi acordate statelor membre prin mecanismul de asistență financiară pentru balanțele de plăți este limitată la 50 de miliarde EUR. În acest scop, Comisia este autorizată să contracteze, în numele UE, împrumuturi de pe piețele de capital sau de la instituțiile financiare.

Banca Centrală Europeană (BCE) adoptă măsurile necesare pentru gestionarea împrumuturilor.

Statul membru beneficiar trebuie să deschidă un cont special la banca sa centrală națională în vederea gestionării asistenței financiare. De asemenea, statul membru respectiv trebuie să transfere plățile datorate într-un cont deschis la BCE cu șapte zile lucrătoare înainte de data efectivă a plății.

Curtea Europeană de Conturi are dreptul de a efectua controalele sau auditurile financiare necesare. Comisia Europeană și Oficiul European de Luptă Antifraudă pot, de asemenea, să trimită funcționari în statul membru care beneficiază de asistență financiară pentru efectuarea acestor controale.

Compatibilitatea cu alte mecanisme de asistență financiară

Împrumuturile acordate sub formă de asistență financiară pe termen mediu pot fi garantate ca o completare a sprijinului pe termen scurt acordat de Banca Centrală Europeană în cadrul mecanismului de finanțare pe termen foarte scurt.

Mecanismul de asistență financiară pentru balanțele de plăți este compatibil și cu mecanismul european de stabilizare financiară, însă acest mecanism de stabilizare oferă asistență financiară statelor membre care se confruntă cu dificultăți financiare. La fel și în cazul în care un stat membru care nu a adoptat moneda euro își propune să apeleze la surse de finanțare din afara UE, acesta trebuie să consulte în prealabil Comisia și statele membre. Aceste consultări au loc în cadrul Comitetului economic și financiar. Acestea au ca obiectiv examinarea, în primul rând, a posibilităților oferite de mecanismul de asistență financiară pentru balanțele de plăți.

Referințe bibliografice

1. SOROS, George. Criza capitalismului global: societatea deschisă în primejdie. Iași: Ed. Polirom, 1999. 229 p. ISBN 9736833631.
2. Regulamentul Uniunii Europene nr. 407/2010 al consiliului de instruire a unui mecanism european de stabilizare financiară. 2010, 11 mai. [Accesat 25.05.2012]. Disponibil: www.europa.eu/policies-activities.
3. Regulamentul Uniunii Europene nr. 332/2002 al consiliului de înființare a unui mecanism de asistență financiară pe termen mediu pentru balanțele de plăți ale statelor membre. 2002, 18 februarie. [Accesat 25.05.2012]. Disponibil: www.europa.eu/policies-activities.